

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมปัจจุบันเป็นสังคมแห่งข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยี ทำให้มีนวัตกรรมใหม่ถูกผลิตขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของคนในสังคม ประกอบกับการขยายตัวของประชากร ทำให้มีความต้องการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนองความต้องการและอำนวยความสะดวกสบายมาก ทำให้ผู้ผลิตพยายามคิดค้นนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อเป็นทางเลือกใหม่แก่ผู้บริโภคหลากหลายรูปแบบ ก่อให้เกิดการแข่งขันทางด้านเทคโนโลยีมากยิ่งขึ้น “แนวโน้มสู่การผสมผสานของเทคโนโลยีหลัก (IT, Bio, Materials, Nano) เกิดเทคโนโลยีสาขาใหม่ นำไปสู่การสร้างนวัตกรรมเพื่อมวลมนุษยชาติ”^๑ นอกจากนี้ยังมีการแสวงหากลยุทธ์ใหม่ๆ เพื่อสร้างแรงจูงใจแก่ลูกค้าให้มีความสนใจและเลือกซื้อสินค้า ทำให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการเติบโตทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ธุรกิจเกี่ยวกับรถยนต์ก็เป็นอีกธุรกิจหนึ่งที่ขยายตัวอย่างต่อเนื่อง เพราะประชากรเพิ่มมากขึ้น ทำให้มีความต้องการพาหนะในการเดินทางมากขึ้น ซึ่งรถยนต์ก็เป็นปัจจัยสำคัญในการเดินทาง ทำให้การทำกิจกรรมต่างๆ สะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

ในปี ๒๕๕๘ พบว่า คนไทยมีกำลังซื้อรถยนต์มากขึ้น จะเห็นได้จากจำนวนรถยนต์ทั้งป้ายแดงและรถยนต์มือสองที่วิ่งตามท้องถนนมีจำนวนมากถึง ๑๕ ล้านคัน และมีแนวโน้มว่าจะเพิ่มขึ้นไปถึง ๑๙ ล้านคันในอีก ๕ ปีข้างหน้า เมื่อปริมาณรถยนต์มากขึ้น ความต้องการที่จะใช้บริการดูแลรักษาและซ่อมบำรุงก็มีมากตามมาเช่นกัน โดยเฉพาะรถยนต์ที่มีอายุเกินกว่า ๕ ปี ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของอู่ซ่อมรถยนต์ นอกจากนี้ยังมีกลุ่มรถยนต์ที่ได้รับความเสียหายจากอุบัติเหตุที่ยังมีจำนวนสูงขึ้น ทำให้ธุรกิจอู่ซ่อมรถยนต์ในประเทศไทยเติบโตอย่างต่อเนื่อง โดยเดือนมีนาคม ๒๕๕๘ สถิติจำนวนโรงงานที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการธุรกิจประเภทอู่ซ่อมรถยนต์รวมถึงอู่ซ่อมรถจักรยานยนต์สูงถึง ๖,๘๕๓ แห่ง ...เพื่อให้ผู้ประกอบการประสบความสำเร็จในภาวะแข่งขันของธุรกิจอู่ซ่อมรถยนต์ระยะยาว จึงต้องมีแนวทางเพิ่มขีดความสามารถในการบริการให้มากขึ้น เช่น พัฒนางานบริการซ่อมแซมและบำรุงรักษารถยนต์ เริ่มตั้งแต่การดูแลเรื่องมารยาทของพนักงานต้อนรับ รวมไปถึงความรวดเร็วและชำนาญการของช่างที่จะต้องทำการประเมินอาการของรถที่ลูกค้านำมาซ่อมบำรุงในเบื้องต้นได้การดูแลงานซ่อมบำรุงให้มีคุณภาพ ต้องแก้ปัญหาของลูกค้าได้ตรงจุด และให้บริการรวดเร็วตรงต่อเวลา รวมถึงมีการรับประกันงานซ่อมมีการนำเสนอราคาสมเหตุสมผล มีการตั้งราคาที่ได้มาตรฐานไม่แพงจนเกินไป และต้องมีการชี้แจงราคาอะไหล่แต่ละประเภทและยี่ห้อให้ลูกค้าที่เข้ามาใช้บริการได้เข้าใจอย่างชัดเจนการดูแลเรื่องความสะดวกของอู่ซ่อมรถให้มีสภาพแวดล้อมที่ดี และมีสถานที่นั่งรอที่เหมาะสมระหว่างการดำเนินงานซ่อมบำรุง มีบริการเสริมเพิ่มมูลค่าให้ธุรกิจ มีบริการรถลากนอกสถานที่ การรับรถนอกสถานที่และการส่งมอบรถถึงที่ ก็จะเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับธุรกิจ

^๑จิระพันธ์ กัลลประวิทย์, **วิสัยทัศน์ประเทศไทยปี ๒๕๗๐**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนสังคม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๕๘), หน้า ๖.

ได้มากขึ้น CRM คือหัวใจของงานบริการ ควรมีระบบฐานข้อมูลลูกค้าที่ดี เพื่อการติดตามให้บริการ หลังการซ่อมบำรุงกับลูกค้าต่อเนื่อง^๒

นอกจากนี้ยังพบว่าอู่ซ่อมรถยนต์ยังมีปัญหาหลายด้าน ซึ่งสมาคมประกันวินาศภัยไทย "คุณจิรพันธ์ อัครธนกกุล" นายกสมาคมฯ ได้กล่าวว่า มีลูกค้านำรถไปซ่อมแล้วอยู่ไม่รับเพราะซ่อมไม่ไหว งานล้นเพราะด้วยจำนวนรถใหม่ที่ออกมาเยอะ ซึ่งเป็นเรื่องปกติที่จะทำให้การเกิดอุบัติเหตุเพิ่มตามไปด้วย เมื่อรถใหม่ออกมาเยอะ โอกาสเกิดอุบัติเหตุก็มีมาก ปกติรถป้ายแดงที่ออกมาช่วงแรกๆ จะไม่ค่อยเกิดอุบัติเหตุแต่พอใกล้หมดอายุกรรมธรรม์ จะเริ่มมีการซ่อมมากขึ้นเป็นเรื่องปกติ ถึงเวลานั้นจะเกิดภาวะการกระจุกตัวของค่าซ่อม ซ่อมไม่ทันหรือต้องรอนาน ด้วยงานซ่อมล้น ช่างขาดแคลนเป็นไปได้ที่อู่อาจจะหยิบมาต่อรองกับบริษัทประกันขอขึ้นค่าซ่อมอยู่กับการเจรจากัน^๓ ซึ่งตามปกติแล้วเวลารถยนต์มีปัญหา เจ้าของรถส่วนใหญ่จะนึกถึงอู่เป็นอันดับแรก ปัญหาต่อมาคืออู่แบบใดที่สามารถสนองความพึงพอใจของลูกค้าได้ดีกว่ากัน เพราะปัจจุบันมีอู่เป็นจำนวนมากที่มักสร้างปัญหาให้กับเจ้าของรถ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาเกี่ยวกับการบริการ การซ่อมแซมไม่ดี แก้ปัญหาไม่ตรงจุด ซ่อมไม่ทันเวลาที่ได้นัดหมายกันไว้ เอาอะไหล่เสื่อมคุณภาพหรืออะไหล่ดัดแปลงมาใส่แทน การสับเปลี่ยนเครื่องยนต์ของลูกค้า ผลการซ่อมไม่เป็นไปตามความคาดหวังของลูกค้าตามที่ตกลงกันไว้ การไม่รับผิดชอบต่อความเสียหาย อีกทั้งยังเรียกค่าใช้จ่ายในการซ่อมบำรุงจำนวนมาก อู่รถยนต์บางแห่งยังไม่ซื้อสต็อกลูกค้าด้วยการวางกลไกทำให้รถมีปัญหาโดยไม่คำนึงถึงความเสี่ยงที่จะเกิดอุบัติเหตุของลูกค้า ซึ่งอู่แห่งอื่นก็ไม่สามารถซ่อมได้ เมื่อลูกค้านำมาให้ซ่อมก็มักจะเรียกค่าใช้จ่ายสูงขึ้น เป็นต้น ซึ่งถือเป็นการเอาเปรียบลูกค้า และสะท้อนให้เห็นว่าผู้ประกอบการอู่รถยนต์ขาดคุณธรรม นอกจากนี้ยังสะท้อนให้เห็นการขาดคุณภาพและประสิทธิภาพด้านการบริการอีกด้วย “การสร้างมาตรฐานของงานบริการที่ดี เพื่อให้ลูกค้าเกิดความมั่นใจในคุณภาพและบริการตามที่คาดหวังเมื่อนำรถเข้าไปใช้บริการ ซึ่งจะสร้างความประทับใจให้กับลูกค้า เพราะนอกจากจะกลับมาเป็นลูกค้าประจำของอู่ซ่อมรถแล้ว ยังอาจมีการบอกต่อไปยังกลุ่มลูกค้าอื่นๆ ซึ่งจะต่อยอดธุรกิจให้เป็นที่รู้จักและยอมรับในวงกว้างขึ้นอีกทั้งยังเป็นการสร้างมาตรฐานของงานบริการที่ดีด้วย”^๔ การบริการที่ดีมีคุณภาพนั้นนอกจากจะใช้ความสามารถในการบริการความคาดหวังของลูกค้าแล้ว ยังจำเป็นต้องปลูกฝังทัศนคติและคุณธรรมให้กับผู้ประกอบการอู่รถและบุคลากรภายในองค์กรด้วย

พระพุทธศาสนามีหลักธรรมคำสอนหลายระดับที่เกี่ยวข้องกับหลักคุณธรรมข้างต้น ทั้งระดับส่งเสริมการดำเนินชีวิตที่ดีงามและการอยู่ร่วมกันในสังคม (ศีล) หลักธรรมที่ส่งเสริมประกอบอาชีพหรือธุรกิจ (เศรษฐกิจ) หลักธรรมที่ส่งเสริมชีวิตความเป็นอยู่ (การเมือง) การพัฒนาสติปัญญา (การศึกษา) การพัฒนาคุณธรรม จนถึงระดับโลกุตระธรรม หลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาจึง

^๒ พชร สมะลาภา, ประชาชาติธุรกิจออนไลน์. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา :

http://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=๑๔๓๒๗๑๑๘๕๔ [๒๘ มีนาคม ๒๕๕๙].

^๓ สยามธุรกิจ, อู่ซ่อมวิกฤตปิดตัวระนาว ลูกค้ามีนรอนง, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา :

http://www.siamturakij.com/main/news_content.php?nt=๔&nid=๘๕๓ [๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๙].

^๔ พชร สมะลาภา, ประชาชาติธุรกิจออนไลน์. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา :

http://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=๑๔๓๒๗๑๑๘๕๔ [๒๘ มีนาคม ๒๕๕๙].

เป็นโอกาสโก ไม่เคยล้าสมัย ขึ้นอยู่ที่ทักษะการประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ซึ่งจะทำให้การดำเนินชีวิตและการประกอบกิจการต่างๆ เป็นไปอย่างเอื้ออาทรและเห็นอกเห็นใจกัน มากกว่าจะมุ่งหาผลประโยชน์ให้แก่ตนเพียงอย่างเดียว ซึ่งจะทำให้กิจการมีความมั่นคงและเจริญก้าวหน้าด้วย “หลักธรรมในพระพุทธศาสนาเป็นจริยธรรมเชิงบวกมีประโยชน์สุขคือจุดหมาย หาใช่ทรัพย์และอำนาจไม่ พระพุทธศาสนาถือว่า สังคมเป็นสื่อกลางที่ช่วยให้ทุกคนมีโอกาสอันเท่าเทียมกันที่จะพัฒนาตนเอง และเข้าถึงประโยชน์สุขได้มากที่สุด และนำเอาจริยธรรมมาใช้เพื่อเกื้อหนุนจุดหมายที่กล่าวนี้... คนสมัยใหม่ที่มองธรรมชาติคนว่าเห็นแก่ตัว อาจจะรู้สึกว่าการสอนเหล่านี้เป็นเพียงอุดมคติ หลักธรรมของพระพุทธศาสนาสามารถนำมาปฏิบัติได้จริง”^๕ ไม่ว่าจะอยู่ในฐานะ บทบาท หน้าที่ หรือตำแหน่งทางสังคมอย่างไร มีอาชีพหรือเป็นผู้ประกอบการธุรกิจใด ก็ยังสามารถนำธรรมะไปใช้ได้ รวมทั้งธุรกิจอยู่ซ่อมรถยนต์ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการนำหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนาไปประยุกต์ใช้ในวิถีการให้บริการ อันจะสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑ ยุทธศาสตร์ที่ ๖ ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืนว่า “การบริการยังคงมีบทบาทสำคัญในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับภาคเศรษฐกิจ ตลอดจนช่วยลดการขาดดุลการค้า รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน”^๖ เมื่อผู้บริหารและพนักงานนำหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในการประกอบธุรกิจอยู่ซ่อมรถยนต์จะทำให้การบริการเป็นไปอย่างมีคุณภาพสนองความคาดหวังของลูกค้าได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังทำให้มีผลประกอบการดีขึ้น สามารถดำเนินกิจการได้อย่างมั่นคง ท่ามกลางกระแสการแข่งขันทางธุรกิจในปัจจุบัน

จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาเรื่อง “การแก้ปัญหาและส่งเสริมธุรกิจบริการอยู่ซ่อมรถยนต์เชิงพุทธ : กรณีศึกษา อยู่ซ่อมรถยนต์ในเขตอำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี” เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการประกอบธุรกิจบริการอยู่ซ่อมรถยนต์, ศึกษาหลักพุทธธรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ เพื่อแก้ปัญหาและส่งเสริมธุรกิจบริการอยู่ซ่อมรถยนต์ และศึกษาแนวทางการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมกับธุรกิจบริการอยู่ซ่อมรถยนต์ ในเขตอำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งองค์ความรู้จากการศึกษาจะสามารถนำไปเป็นแนวทางในการประกอบธุรกิจอยู่ซ่อมรถยนต์ให้เหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน ทำให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขและมีประสิทธิภาพในการทำงานรวมทั้งสามารถนำไปต่อยอดพัฒนาสู่ธุรกิจอื่น ๆ ต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของการประกอบธุรกิจบริการอยู่ซ่อมรถยนต์ ในเขตอำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาหลักพุทธธรรมในการแก้ปัญหาและส่งเสริมธุรกิจบริการอยู่ซ่อมรถยนต์

^๕ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), ธรรมบุญชีวิตเพื่อชีวิตที่ดีงาม, (นครปฐม : ระฆังทอง, ๒๕๕๗), หน้า ๔-๕.

^๖ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙), (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๕๔), หน้า ๖๗.

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมกับธุรกิจบริการอยู่ซ่อมรถยนต์ ในเขตอำเภอเมืองใน จังหวัดอุบลราชธานี

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๓.๑ สภาพปัญหาการประกอบธุรกิจบริการอยู่ซ่อมรถยนต์ในเขตอำเภอเมืองในจังหวัดอุบลราชธานีเป็นอย่างไร

๑.๓.๒ หลักพุทธธรรมที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ เพื่อแก้ปัญหาและส่งเสริมธุรกิจบริการอยู่ซ่อมรถยนต์ มีอะไรบ้าง

๑.๓.๓ จะนำหลักพุทธธรรมไปประยุกต์ใช้กับธุรกิจบริการอยู่ซ่อมรถยนต์ ในเขตอำเภอเมืองใน จังหวัดอุบลราชธานีได้อย่างไร

๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการศึกษาข้อมูลภาคสนามโดยจำแนกขอบเขตของการศึกษาออกเป็น ๔ ลักษณะ คือ

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเอกสาร

ขอบเขตของการวิจัยด้านเอกสาร (Documentary Research) จำแนกออกเป็น ๒ ส่วนดังต่อไปนี้

๑) เอกสารชั้นปฐมภูมิ (Primary Source) คือ พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พุทธศักราช ๒๕๓๙

๒) เอกสารชั้นทุติยภูมิ (Secondary Source) คือ เอกสาร หรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องและบทความต่างๆในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่ศึกษา เช่น วรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา ตำราเอกสารวิชาการ หนังสือ บทความ วิทยานิพนธ์ และงานวิจัย รวมทั้งข้อมูลจากสื่ออินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาต่างประเทศเป็นต้น

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านเนื้อหา

งานวิจัยนี้ได้จำแนกเนื้อหาในการศึกษาออกเป็น ๓ ส่วน ได้แก่ ๑) ศึกษาสภาพสภาพปัญหาการประกอบธุรกิจบริการอยู่ซ่อมรถยนต์ ในเขตอำเภอเมืองใน จังหวัดอุบลราชธานี ๒) ศึกษาศึกษาหลักพุทธธรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ เพื่อแก้ปัญหาและส่งเสริมธุรกิจบริการอยู่ซ่อมรถยนต์ และ ๓) ศึกษาการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมกับธุรกิจบริการอยู่ซ่อมรถยนต์ ในเขตอำเภอเมืองใน จังหวัดอุบลราชธานีโดยเนื้อหาใน ๓ ส่วนดังกล่าวเป็นเนื้อหาหลักในการศึกษาครั้งนี้ ส่วนเนื้อหาอื่นถือเป็นส่วนเสริมเท่านั้น

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่

ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาด้านพื้นที่ โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกพื้นที่วิจัย ๘ หลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

๑) เป็นพื้นที่ที่มีอยู่รถยนต์จำนวนมาก

๒) เป็นพื้นที่ที่แม้จะมีอยู่รถยนต์จำนวนมากแต่ก็ไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้ใช้บริการ

- ๓) เป็นพื้นที่ที่ผู้ซ่อมรถยนต์มีปัญหาเกี่ยวกับผู้ใช้บริการบ่อยครั้ง
- ๔) เป็นพื้นที่ที่ผู้ซ่อมรถยนต์มีปัญหาด้านการบริการ
- ๕) เป็นพื้นที่ที่ผู้ซ่อมรถยนต์มีปัญหาจนต้องปิดตัวลงจำนวนมาก
- ๖) เป็นพื้นที่ที่มีปัญหาความขัดแย้งระหว่างเจ้าของกิจการผู้ซ่อมรถยนต์กับพนักงานและผู้ใช้บริการบ่อยครั้ง

๗) เป็นพื้นที่ที่เมืองขนาดกลางที่ผู้วิจัยสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลเชิงลึกได้อย่างทั่วถึง

๘) เป็นพื้นที่ที่มีปัญหาจริยธรรมของผู้ประกอบการผู้ซ่อมรถยนต์

เมื่อได้กำหนดหลักเกณฑ์แล้วจึงได้สำรวจหาพื้นที่วิจัยที่ตรงตามหลักเกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่วิจัยดังกล่าว พบว่า พื้นที่อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี เป็นพื้นที่เหมาะสมและเข้าหลักเกณฑ์ทุกข้อ จึงได้เลือกเป็นพื้นที่วิจัยเพื่อศึกษาสภาพปัญหา การแก้ปัญหา และแนวทางการดำเนินธุรกิจการบริการผู้ซ่อมรถยนต์ เพื่อนำข้อมูลไปประยุกต์ใช้เชิงบูรณาการกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อส่งเสริมธุรกิจการบริการผู้ซ่อมรถยนต์อย่างมีคุณภาพต่อไป

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านประชากรที่ให้ข้อมูล

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนาม โดยได้กำหนดกลุ่มประชากรที่จะเก็บข้อมูลในการวิจัยออกเป็น ๒ ส่วน ดังต่อไปนี้

๑. กลุ่มประชากรที่ให้ข้อมูลในพื้นที่วิจัย จำนวน ๗ กลุ่ม ดังต่อไปนี้

๑) กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจผู้ซ่อมรถยนต์ ในฐานะผู้บริหารธุรกิจผู้ซ่อม

รถยนต์ในอำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี ๑๓ แห่ง จำนวน ๑๓ คน

๒) กลุ่มช่างหรือพนักงานผู้ซ่อมรถยนต์ ในฐานะผู้ปฏิบัติงาน จำนวน ๑๓ คน

๓) กลุ่มผู้ใช้บริการผู้ซ่อมรถยนต์ ในฐานะลูกค้าที่มาใช้บริการ จำนวน ๓๙ คน

๔) กลุ่มเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในฐานะผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ จำนวน ๕ คน

๕) กลุ่มทนายความ ในฐานะที่ปรึกษาทางด้านกฎหมายของผู้บริหารผู้ซ่อมรถยนต์ จำนวน ๓ คน

๒. กลุ่มประชากรที่ให้ข้อมูลเชิงวิชาการ จำนวน ๒ กลุ่ม ดังต่อไปนี้

๑) กลุ่มพระสงฆ์ ในฐานะผู้ให้ข้อมูลทางธรรมะ จำนวน ๓ รูป

๒) กลุ่มนักวิชาการทางธุรกิจ ในฐานะผู้มีความรู้และให้ข้อมูลเชิงธุรกิจ

จำนวน ๓ คน

รวมประชากรที่ให้ข้อมูลทั้งสิ้นจำนวน ๘๑ รูป/คน

๑.๕ คำจำกัดความของศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิเคราะห์ หมายถึง การคิดใคร่ครวญสืบค้นเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพื่อให้เห็นส่วนประกอบและความสัมพันธ์อย่างละเอียดรอบคอบ เป็นระบบ และมีเหตุผล เพื่อให้เข้าใจสิ่งนั้นอย่างลึกซึ้ง ก่อให้เกิดประโยชน์แก่อีกผู้ ในงานวิจัยนี้มุ่งศึกษาเชิงวิเคราะห์หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อประยุกต์ใช้กับธุรกิจผู้ซ่อมรถยนต์

การประยุกต์ หมายถึง การนำบางสิ่งมาใช้ประโยชน์ โดยปรับใช้อย่างเหมาะสมกับสถานะที่เฉพาะเจาะจง เช่น การนำทฤษฎี หลักการ แนวคิด ความรู้เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งมาใช้ประโยชน์

ในภาคปฏิบัติ โดยปรับให้เข้ากับบริบทแวดล้อมที่เป็นอยู่อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะในศาสตร์สาขาวิชาต่างๆ มักมีการประยุกต์ภาคทฤษฎีสู่ภาคปฏิบัติ เพื่อประโยชน์ในการนำไปใช้จริง ในการแก้ไขปัญหา และการพัฒนาในรูปแบบต่างๆ การประยุกต์จึงเป็นการนำสิ่งหนึ่งหรือแนวคิดหนึ่งมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์และบริบทต่างๆ โดยในงานวิจัยนี้มุ่งประยุกต์ใช้หลักธรรมเพื่อธุรกิจอู่ซ่อมรถยนต์

ธุรกิจบริการ หมายถึง ธุรกิจที่ดำเนินกิจการแลกเปลี่ยนสินค้า เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าด้านความพึงพอใจ คุณค่า และความคาดหวัง เช่น ธุรกิจการท่องเที่ยว ธุรกิจการรักษาพยาบาล ธุรกิจเกี่ยวกับการคมนาคมขนส่ง ธุรกิจเกี่ยวกับที่พักอาศัย ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสาร ธุรกิจให้บริการความงาม ธุรกิจเกี่ยวกับสุขภาพ ธุรกิจการศึกษา ธุรกิจบันเทิงเริงรมย์ ธุรกิจเกี่ยวกับการเงินและการธนาคาร และธุรกิจสปา เป็นต้น ในงานวิจัยนี้ หมายถึง ธุรกิจบริการเกี่ยวกับอู่ซ่อมรถยนต์

รถยนต์ หมายถึง ยานพาหนะทางบกที่ขับเคลื่อนที่ด้วยพลังงานอย่างใดอย่างหนึ่งและถ่ายทอดลงสู่ล้อ เพื่อพาผู้ขับ ผู้โดยสาร หรือสิ่งของ ไปยังจุดหมายปลายทาง ปัจจุบันรถยนต์โดยส่วนมากได้รับการออกแบบอย่างซับซ้อนในทางวิศวกรรม และมีความหลากหลายประเภท ตามความเหมาะสมของการใช้งาน หรือใช้สำหรับงานเฉพาะกิจ ทั้งนี้เว้นแต่รถไฟ

อู่ซ่อมรถยนต์ หมายถึง สถานประกอบการที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการให้บริการดูแลรักษา ให้คำปรึกษา และซ่อมบำรุงรถยนต์ ในงานวิจัยนี้หมายถึงอู่ซ่อมรถยนต์ที่อยู่ในพื้นที่อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี

๑.๖ ทบทวนเอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูล และได้จำแนกการทบทวนเนื้อหาที่เกี่ยวข้องออกเป็น ๒ ส่วน คือ ส่วนที่เป็นเอกสารที่เกี่ยวข้องและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑.๖.๑ เอกสารที่เกี่ยวข้อง

พระไตรปิฎก พระพุทธเจ้าได้ตรัสถึงการแสวงหาทรัพย์และการบริหารทรัพย์ไว้ในพระสูตรต้นตปิฎก อังคุตตรนิกาย อัฐกนิบาตว่า ดูก่อนพราหมณ์ธรรม ๔ ประการนี้ย่อมเป็นไปเพื่อประโยชน์เพื่อความสุขในปัจจุบัน ธรรม ๔ ประการเป็นไฉน คือ อุฏฐานสัมปทา ๑ อารักขสัมปทา ๑ กัลยาณมิตตตา ๑ สมชิวิตา ๑. ดูก่อนพราหมณ์ ก็อุฏฐานสัมปทาเป็นไฉน กุลบุตรในโลกนี้เลี้ยงชีพด้วยความหมั่นประกอบการงาน...ดูก่อนพราหมณ์ ธรรมนี้เรียกว่า อุฏฐานสัมปทา. ดูก่อนพราหมณ์ ก็อารักขสัมปทาเป็นไฉน กุลบุตรในโลกนี้มีโภคทรัพย์ที่หามาด้วยความหมั่นเพียรสั่งสมด้วยกำลังแขน...ดูก่อนพราหมณ์ ธรรมนี้เรียกว่า อารักขสัมปทา. ดูก่อนพราหมณ์ ก็กัลยาณมิตตตาเป็นไฉน กุลบุตรในโลกนี้วางตัวเหมาะสม เจริญ สนทนากับคนในบ้านหรือในนิคมที่ตนอาศัยอยู่ จะเป็นคหบดี บุตร คหบดี คนหนุ่มผู้เคร่งศีล หรือคนแก่ผู้เคร่งศีลก็ตาม ผู้ถึงพร้อมด้วยศรัทธา ถึงพร้อมด้วยศีล ถึงพร้อมด้วยจาคะ และถึงพร้อมด้วยปัญญา คอยศึกษาสัทธาสัมปทาของท่านผู้ถึงพร้อมด้วยศรัทธาตามสมควร คอยศึกษาศีลสัมปทาของท่านผู้ถึงพร้อมด้วยศีลตามสมควร คอยศึกษาจาคสัมปทาของท่านผู้ถึงพร้อมด้วยจาคะตามสมควร และคอยศึกษาปัญญาสัมปทาของท่านผู้ถึงพร้อมด้วยปัญญาตาม

สมควร คุณอนพราหมณ์ ธรรมนี้เรียกว่า กัลยาณมิตตตา คุณอนพราหมณ์ ก็สมชีวิตาเป็นไฉน กุลบุตรในโลกนี้ รู้ทางเจริญแห่งโภคทรัพย์และทางเสื่อมแห่งโภคทรัพย์แล้วเลี้ยงชีพพอเหมาะไม่ให้พุ่มพายนักไม่ให้ผิดเคื่องนัก...คุณอนพราหมณ์ ธรรมนี้เรียกว่า สมชีวิตา. คุณอนพราหมณ์ โภคทรัพย์ที่เกิดขึ้นโดยชอบอย่างนี้แล้วย่อมมีทางเสื่อม ๔ ประการ คือเป็นนักเลงหญิง ๑ เป็นนักเลงสุรา ๑ เป็นนักเลงการพนัน ๑ มีมิตรชั่วสหายชั่วเพื่อนชั่ว ๑... คุณอนพราหมณ์ โภคทรัพย์ที่เกิดโดยชอบอย่างนี้ย่อมมีทางเจริญอยู่ ๔ ประการคือไม่เป็นนักเลงหญิง ๑ ไม่เป็นนักเลงสุรา ๑ ไม่เป็นนักเลงการพนัน ๑ มีมิตรดีสหายดีเพื่อนดี ๑... คุณอนพราหมณ์ ธรรม ๔ ประการนี้แล ย่อมเป็นไปเพื่อประโยชน์เพื่อความสุขในปัจจุบันแก่กุลบุตร.^๗

พุทธทาสภิกขุ ได้แจกแจงความหมายของ ธรรมะ และสรุปให้เห็นความสำคัญของธรรมะไว้ในหนังสือ “ธรรมในฐานะเป็นเครื่องมือสร้างคนสร้างชาติและสร้างโลก” ว่า ที่นี้เราจะพิจารณากันในความหมายของคำว่าธรรมะให้เป็นที่ยุติเสียที่ว่า ธรรมะอันไหนกันแน่ที่ควรจะเข้าใจเพื่อให้เกิดความสนใจ แล้วมีการปฏิบัติตาม ข้อที่หนึ่ง ธรรมะนั้นก็คือสิ่งทั้งปวงไม่ยกเว้นอะไรหมด จะเป็นรูปธรรม เป็นนามธรรม เป็นการกระทำ เป็นผลของการกระทำ จะมีเหตุปัจจัยปรุงแต่ง หรือไม่มีเหตุปัจจัยปรุงแต่ง เที่ยงแท้ถาวร หรือไม่เที่ยงแท้ถาวรก็ตาม สิ่งทุกสิ่งนั้นแหละคือธรรมะ ข้อที่สอง สิ่งทุกสิ่งเหล่านั้นมีกฎเกณฑ์ในตัวเอง ดังนั้นกฎของสิ่งทั้งปวงก็คือธรรมะ ธรรมะข้อที่หนึ่งนั้นหมายถึง “ธรรมชาติ” คือทุกสิ่งทุกอย่างไม่ยกเว้นอะไรหมด แม้แต่พระนิพพานก็จัดว่าเป็นธรรมชาติอย่างหนึ่ง ส่วนข้อที่สองก็เป็นกฎของสิ่งทั้งปวง ซึ่งเราเรียกว่า “ธรรมดา” คือความเป็นธรรมชาตินั่นเอง ข้อที่สาม ธรรมะก็คือหน้าที่ที่จะต้องกระทำต่อกันระหว่างสิ่งทั้งปวง ให้ถูกต้องตามกฎหมายเกณฑ์นั้นๆ เพื่อจะมีชีวิตอยู่ได้โดยผาสุก^๘

พุทธทาสภิกขุ ยังได้กล่าวถึงการนำธรรมะมาใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างง่ายดายและเป็นประโยชน์ในหนังสือ “แก่นพุทธศาสน์” ว่า การปฏิบัติธรรม สามารถจัดทำพร้อมกันไปได้กับการทำงาน หรือการเคลื่อนไหวในการทำงานประจำวันนั่นเอง เป็นการปฏิบัติธรรมะอย่างสูงยิ่งไปเลย ไม่ต้องแยกจากกัน ขอแต่ให้มีสติสัมปชัญญะอย่างน้อย งานก็ได้ผลดีด้วย ไม่ผิดพลาดด้วย และธรรมะก็เจริญก้าวหน้าอย่างยิ่งพร้อมกันไปในตัวการงานนั้นด้วย^๙

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) ได้กล่าวถึงจริยธรรมในการดำเนินชีวิตไว้ในหนังสือ “ธรรมานุญูชีวิต พุทธจริยธรรมเพื่อชีวิตที่ดีงาม” ว่าคนปัจจุบันจำนวนมากมองชีวิตทุกวงการเป็นการต่อสู้ระหว่างผลประโยชน์ที่ขัดกัน เกิดเป็นฝ่ายนายจ้างกับลูกจ้าง รัฐบาลกับราษฎร คนมีกับคนจน และแม้แต่หญิงกับชาย หรือลูกกับพ่อแม่ เมื่อคนถือเอาทรัพย์และอำนาจเป็นจุดหมายของชีวิต สังคมก็กลายเป็นสนามต่อสู้ระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวที่ขัดกัน เราก็เลยต้องเที่ยวหาจริยธรรมสำหรับมาปกป้องผลประโยชน์เหล่านั้น นี่คือ “จริยธรรมเชิงลบ” กล่าวคือ สังคมยึดหลักผลประโยชน์แบบเห็นแก่ตัว โดยถือ “สิทธิของแต่ละคนที่จะแสวงหาความสุข” แล้วเราก็เลยต้องหาจริยธรรมดังเช่น “สิทธิมนุษยชน” มาคอยกีดกันกันและกันไว้ ไม่ให้คนมาเชือดคอหอยกัน ในระหว่างที่กำลังวิ่งหาความสุข

^๗ อกุฏฐก. (ไทย) ๒๓/๕๔/๓๔๐-๓๔๘.

^๘ พุทธทาสภิกขุ, ธรรมในฐานะเป็นเครื่องมือสร้างคนสร้างชาติและสร้างโลก, (กรุงเทพมหานคร : องค์การค้ำของคุรุสภา, ๒๕๔๒), หน้า ๗๓-๗๔.

^๙ พุทธทาสภิกขุ, แก่นพุทธศาสน์, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ธรรมสภา, ๒๕๔๒) หน้า ๑๖๘-๑๖๙.

นั่น หลักธรรมในพระพุทธศาสนาเป็น “จริยธรรมเชิงบวก” ประโยชน์สุขคือจุดหมาย หาใช่ทรัพย์และอำนาจไม่ พระพุทธศาสนาถือว่า สังคมเป็นสื่อกลาง ที่ช่วยให้ทุกคนมีโอกาสอันเท่าเทียมกันที่จะพัฒนาตนเอง และเข้าถึงประโยชน์สุขได้มากที่สุด และนำเอาจริยธรรมมาใช้เพื่อเกื้อหนุนจุดหมายที่กล่าวนี้^{๑๐}

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) ได้กล่าวถึงหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนาที่จะส่งเสริมให้ผู้ประพฤติปฏิบัติตามและนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น หลักธรรมดังกล่าวจะช่วยพัฒนาชีวิตให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมไว้ในหนังสือ “ธรรมบุญชีวิต” ว่า สมาชิกที่ดีผู้ช่วยสร้างสรรค์สังคม มีธรรม คือ หลักความประพฤติ ดังนี้ **ก. พรหมวิหาร** คือ ธรรมประจำใจของผู้ประเสริฐหรือผู้มีจิตใจยิ่งใหญ่กว้างขวางดุจพระพรหม ๔ อย่าง ต่อไปนี้ **๑) เมตตา** ความรัก คือ ความปรารถนาดี มีไมตรี ต้องการช่วยเหลือให้ทุกคนประสบประโยชน์และความสุข **๒) กรุณา** ความสงสาร คือ อยากช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นจากความทุกข์ ใฝ่ใจที่จะปลดปล่อยบำบัดความทุกข์ยากเดือดร้อนของคนและสัตว์ทั้งปวง **๓) มุทิตา** ความเบิกบานพลอยยินดี เมื่อเห็นผู้อื่นอยู่ดีมีสุข ก็มีใจแช่มชื่นเบิกบาน เมื่อเห็นเขาทำดีงามและประสบความสำเร็จก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป ก็พลอยยินดีบันเทิงใจด้วย พร้อมที่จะช่วยส่งเสริมสนับสนุน **๔) อุเบกขา** ความมีใจเป็นกลาง คือ มองตามเป็นจริง โดยวางจิตเรียบสม่ำเสมอ มั่นคง เทียงตรงดุจตาชั่ง มองเห็นการที่บุคคลจะได้รับผลดีหรือชั่ว สมควรแก่เหตุที่ตนประกอบ พร้อมทั้งจะวินิจฉัย วางตน และปฏิบัติไปตามหลักการ เหตุผล และความเที่ยงธรรม (กรณีสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่ใช้อุเบกขา คือ เมื่อเห็นคนที่ตนดูแล เป็นอยู่ดี ต่างชวนชวนในกิจหน้าที่ของตน ก็รู้จักวางที่เฉยคอยดูโดยสงบ ไม่เข้าข้างใจ ไม่ก้าวก่ายแทรกแซง ท่านแสดงอุปมาข้อหนึ่งว่า อุเบกขานั้น เหมือนดั่งนายสารถิ เมื่อม้าวางถูกทางเรียบสนิท ก็นั่งคุมสงบนิ่งคอยดูเฉยอยู่ โดยนัยนี้จึงแสดงความหมายของอุเบกขาอย่างคลุมความว่า ความรู้จักวางที่เฉยดู เมื่อเห็นเขารับผิดชอบตนเองได้ หรือในเมื่อเขาควรต้องได้รับผลสมควรแก่ความรับผิดชอบของตน) เมื่อมีคุณธรรมภายในเป็นพื้นฐานจิตใจเช่นนี้แล้ว พึงแสดงออกภายนอกตามหลักความประพฤติ ต่อไปนี้ **ข. บำเพ็ญการสงเคราะห์** คือ ปฏิบัติตามหลักการสงเคราะห์ หรือธรรมเครื่องยึดเหนี่ยวใจคน และประสานหมู่ชนไว้ในสามัคคี ที่เรียกว่า **สังคหวัตถุ ๔ อย่าง** ดังต่อไปนี้ **๑) ทาน** ให้ปัน คือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละแบ่งปัน ช่วยเหลือสงเคราะห์ ด้วยปัจจัยสี่ พุณหรือทรัพย์สิ่งของ ตลอดจนให้ความรู้ความเข้าใจและศิลปวิทยา **๒) ปิยวาจา** พูดอย่างรักกัน คือ กล่าวคำสุภาพ ไพเราะ น่าฟัง ชี้แจงแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ มีเหตุผลเป็นหลักฐาน ชักจูงในทางที่ดีงาม หรือคำแสดงความเห็นอกเห็นใจ ให้กำลังใจ รู้จักพูดให้เกิดความเข้าใจดี สามานสามัคคี เกิดไมตรี ทำให้รักใคร่นับถือและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน **๓) อัตถจริยา** ทำประโยชน์แก่เขา คือ ช่วยเหลือด้วยแรงกาย และชวนชวนช่วยเหลือกิจการต่าง ๆ **๔) บำเพ็ญสาธารณประโยชน์** รวมทั้งช่วยแก้ไข้ปัญหาและช่วยปรับปรุงส่งเสริมในด้านจริยธรรม **๕) สมานัตตตา** เอาตัวเข้าสมาน คือ ทำตัวให้เข้ากับเขาได้ วางตนเสมอดันเสมอปลาย ให้ความเสมอภาคปฏิบัติสม่ำเสมอกับต่อคนทั้งหลาย ไม่เอาเปรียบและเสมอในสุขทุกข์ คือ ร่วมสุข ร่วมทุกข์ ร่วมรับรู้

^{๑๐} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), **ธรรมบุญชีวิต เพื่อชีวิตที่ดีงาม**, (นครปฐม : ระฆังทอง, ๒๕๕๗), หน้า ๔-๕.

ร่วมแก้ไขปัญหาเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขร่วมกัน พูดสั้นๆ ว่า ช่วยด้วยทุนด้วยของหรือความรู้; ช่วยด้วยถ้อยคำ; ช่วยด้วยกำลังงาน; ช่วยด้วยการร่วมเผชิญและแก้ปัญหา^{๑๑}

พระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) ได้กล่าวถึงหลักธรรมสำคัญสำหรับผู้บริหารไว้ในหนังสือ “คนเก่งและดีต้องมีความสุข” ว่ามีธรรมะของพระพุทธเจ้าอีกหมวดหนึ่ง เหมาะสำหรับผู้ที่ต้องการเป็นนักบริหารที่เก่ง ดีและมีสุข ธรรมะที่ว่านั้น ได้แก่ พละหรือกำลังภายใน ๔ ประการ คือ **๑. ปัญญา** คือ ความฉลาดรอบรู้ **๒. วิริยะ** คือ ความขยันขันแข็ง **๓. อดิวิริยะ** คือ การทำงานดีด้วยความซื่อสัตย์สุจริต **๔. สังคหะ** คือ การผูกใจคนด้วยมนุษยสัมพันธ์ ธรรมะ ๒ ข้อแรกทำให้เป็นคนเก่ง ความเก่งเกิดจากความฉลาดบวกกับความขยัน นักบริหารแบ่งคนออกเป็น ๔ ประเภทตามส่วนผสมของความฉลาดและความขยัน นั่นคือ ประเภทที่ ๑ ทั้งฉลาดและขยัน ประเภทที่ ๒ ฉลาดแต่เกียจคร้าน ประเภทที่ ๓ โง่และขยัน ประเภทที่ ๔ ทั้งโง่และเกียจคร้าน คนที่ทำงานกับท่านมี ๔ ประเภท แต่ท่านจะโชคดีหรือโชคร้ายขึ้นอยู่กับว่า ท่านมีลูกน้องหรือเพื่อนร่วมงานประเภทไหนมากกว่ากัน พวกแรกฉลาดและขยันได้เกรด A ตีมาก ทำงานไปนานได้เลื่อนขั้นเป็นผู้บริหาร เพราะเป็นคนฉลาดอ่านคนออก ตีแผนออกและสนองงานได้ถูกใจผู้ใหญ่ จึงเป็นลูกน้องเราไม่นานก็ได้เลื่อนตำแหน่งเป็นผู้บริหาร^{๑๒}

พระอาจารย์ชยสาโร ภิกขุ ได้กล่าวถึงการวางเป้าหมายชีวิตอย่างมีสัมมาทิฐิไว้ในหนังสือ “สุขเป็นก็เป็นสุข” ว่า ความรู้ความเข้าใจอันถูกต้องในเป้าหมายของชีวิตและวิธีการที่จะเข้าถึงเป้าหมายนั้น พระพุทธองค์ทรงเรียกว่า สัมมาทิฐิ ผู้ที่มุ่งจะประสบความสำเร็จอย่างแท้จริงในสิ่งที่ตั้งงามจะขาดสัมมาทิฐิไม่ได้ เพราะคนเราถ้าคิดผิดแล้ว การกระทำ และคำพูดทุกอย่างย่อมพลอยผิดไปด้วย จิตก็พาลพาไปหาผิดอยู่ร่ำไป ในเบื้องต้น หนทางปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์เสวยสุขที่แท้จริงนั้น เริ่มด้วยทิวาระดับความเชื่อถือ ค่านิยม แนวความคิดซึ่ง หนึ่ง ไม่นำไปสู่การเบียดเบียนตนหรือผู้อื่น เช่น กินเพื่ออยู่ไม่ใช้อยู่เพื่อกิน ถือการรักษาศีลห้าเป็นมาตรฐานชีวิต และสอง ลงรอยกับความจริงของธรรมชาติ เช่น เรามีกรรมเป็นของๆ ตน การละกิเลสนำมาสุขมาให้ การพ้นทุกข์ไม่พ้นสมัย สำหรับผู้ปฏิบัติใหม่ๆ ท่านจึงเน้นในการปรับทิวาทิวะให้สอดคล้องกับความดีและความจริง^{๑๓}

ไสว มาลาทอง ได้กล่าวถึงหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ส่งเสริมพัฒนาชีวิตให้ผู้รู้และนำไปประพฤติปฏิบัติได้รับประโยชน์ทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น ในหนังสือ “คู่มือการศึกษาจริยธรรม” ว่าธรรมมีอุปการะมาก ๒ ประการ “คำว่า ธรรม หมายถึง ความถูกต้อง ความดีงาม ความเจริญ สิ่งที่ควรประพฤติปฏิบัติ ซึ่งปรากฏอยู่ตามธรรมชาติสำหรับปรับปรุง กาย วาจา ใจ ของมนุษย์ให้สะอาดงดงาม เช่น ให้มีความเรียบร้อย เข้มแข็ง เสียสละ และมีความอดทน เป็นต้น” “คำว่า อุปการะ หมายถึง การอุดหนุน ช่วยเหลือ ส่งเสริม การมีน้ำใจโอบอ้อมอารี การสงเคราะห์เกื้อกูล จุนเจือ และการมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกันระหว่างเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน” มี ๒ อย่าง คือ ๑. สติ ความ

^{๑๑} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), **ธรรมบุญชีวิต**, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท พิมพ์สวย จำกัด, ๒๕๕๕), หน้า ๒๐-๒๑.

^{๑๒} พระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), “คนเก่งและดีต้องมีความสุข”, (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันที่ ๑๐ ก.พ. ๒๕๔๗).

^{๑๓} พระอาจารย์ชยสาโร ภิกขุ, **สุขเป็นก็เป็นสุข**, (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิปัญญาประทีป, ๒๕๕๕), หน้า ๒๖-๒๗.

ระลึกได้ ๒. สัมผัสญาณะ ความรู้ตัว ธรรม ๒ ประการนี้ เป็นอุปการะมาก มีส่วนเกื้อกูลมากต่อการทำงานหรือการทำความดีทุกอย่าง ผู้มีธรรม ๒ ประการนี้ ย่อมเป็นคนรอบคอบ ไม่ประมาท จะคิด จะทำ จะพูด อะไรก็ไม่ผิดพลาดเสียหาย^{๑๔}

ตินาร์ บุญธรรม ได้กล่าวถึงพระบรมราโชวาทองค์สำคัญเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาและพุทธธรรมของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่สนับสนุนการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาใช้ในการดำเนินชีวิตให้เกิดประโยชน์ทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น ได้แก่ “พระบรมราโชวาทที่พระราชทานแก่คณะกรรมการจัดตั้งโรงเรียนสงเคราะห์เด็กยากจน ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน เมื่อวันที่เสาร์ที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๗ ไว้ในหนังสือ “พระมหากษัตริย์ไทยกับพระพุทธศาสนา” ความตอนหนึ่งว่า ธรรมะในพระพุทธศาสนานั้นบริบูรณ์ด้วยสัจธรรมที่เป็นสาระและเป็น ประโยชน์ในทุกระดับ ซึ่งบุคคลสามารถจะศึกษาและปฏิบัติให้เกิดประโยชน์คือความเจริญผาสุกแก่ตนได้อย่างแท้จริง กล่าวคือ ผู้ปฏิบัติธรรมย่อมจะมีชีวิตและกิจการงานที่ประกอบด้วยความสว่าง สะอาด และสงบ ที่ว่าสว่างนั้น คือมีปัญญาารู้เหตุรู้ผล รู้ผิดชอบชั่วดีโดยกระจ่างชัด ที่ว่าสะอาดนั้น คือไม่มีความทุจริตทั้งกายวาจาใจมาเกื้อหนุน เพราะเห็นจริงชัดในกุศลและอกุศล ที่ว่าสงบนั้น คือเมื่อไม่ประพฤติดุจจริตใดๆ ทางแล้วความเดือดร้อนจากบาปทุจริต ก็ไม่มาแผ้วพาน คนที่ประพฤติดนปฏิบัติงานโดยตั้งอยู่ในธรรมอย่างเคร่งครัด จึงเป็นผู้มีปกติสุขอยู่ร่มเย็น ไม่ทำความเดือดร้อนให้แก่ตนเอง แก่ผู้อื่น และสังคมส่วนรวม ท่านทั้งหลายผู้ตั้งใจอุทิศแรงกายแรงใจของตน เพื่อพระพุทธศาสนาและความผาสุกของประชาชน จึงควรจะได้เพียรพยายามปฏิบัติส่งเสริมให้มหาชนได้ศึกษาและปฏิบัติธรรมอย่างถูกต้องทั่วถึง ก็จะช่วยให้แก่แต่ละบุคคล ดำรงตนอยู่ได้อย่างมั่นคงและเป็นสุขในทุกสถานการณ์ และช่วยค้ำจุนส่วนรวมมิให้เสื่อมทรุดลงได้ ดังที่ท่านมุ่งหวัง^{๑๕}

เพิ่มศักดิ์ วรรณยางกูร กล่าวถึงคุณธรรมในการประกอบธุรกิจไว้ในหนังสือ “จิตวิถียามนุษย์เชิงธุรกิจ” ว่าการทำงานในวงการธุรกิจในปัจจุบัน จำเป็นอย่างยิ่งที่บุคคลทุกสาขาอาชีพจะต้องมีความสำนึกถึงความรับผิดชอบต่อสังคม มีจริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพของตน จึงจะทำให้ผลงานนั้นเจริญก้าวหน้า ถ้าขาดคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพของตน ก็จะก่อความเดือดร้อนมาสู่ตนเอง ประชาชน สังคม และประเทศชาติในภายหลัง เพราะทุกคนมุ่งแต่ความละโมภหวังผลกำไรจากการค้าและบริการนั้นๆจนเกินความจำเป็นผู้ประกอบการทุกสาขาอาชีพ จะต้องมีความสำนึกถึงคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ^{๑๖}

๑.๖.๒ รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พระมหาสมัย ฐิตาโก (ทองพัด) ได้ศึกษาเรื่อง “ศึกษาการใช้พุทธธรรมกับการบริหารงานของพระสังฆาธิการที่ศึกษาสำเร็จ หลักสูตรการบริหารกิจการคณะสงฆ์ จังหวัดเพชรบูรณ์” พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษานักธรรมชั้นเอกวุฒิเปรียญธรรม ประโยค ๑-๒-

^{๑๔}ไสว มาลาทอง, **คู่มือการศึกษาจริยธรรม**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๒), หน้า ๑๐-๑๑.

^{๑๕}ตินาร์ บุญธรรม, **พระมหากษัตริย์ไทยกับพระพุทธศาสนา**, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๕), หน้า ๒๓๓ - ๒๓๔.

^{๑๖}เพิ่มศักดิ์ วรรณยางกูร, **จิตวิถียามมนุษย์เชิงธุรกิจ**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วังอักษร, ๒๕๔๗), หน้า ๗๕.

ป.ธ.๓ วุฒิการศึกษาสามัญระดับปริญญาตรีมีพรรษามากกว่า ๒๐ พรรษามีตำแหน่งเป็นเจ้าอาวาสและ
ระยะจำพรรษาอยู่ในวัดปัจจุบันมากกว่า ๒๐ ปีศึกษาการใช้พุทธธรรมของพระสังฆาธิการที่ศึกษา
สำเร็จหลักสูตรการบริหารกิจการคณะสงฆ์ จังหวัดเพชรบูรณ์มีทั้งหมด ๖ ด้าน ได้แก่ ด้านการ
ปกครอง ด้านการเผยแผ่ ด้านการสาธารณสงเคราะห์อยู่ในระดับมากด้านการศาสนศึกษา ด้าน
การศึกษาสงเคราะห์และด้านการสาธารณูปการ อยู่ในระดับปานกลาง^{๑๗}

พระวีระพงศ์ วีรวัธสารี (เกียรติไพรยศ) ได้ศึกษาเรื่อง “บุคลากรมีความคิดเห็นต่อการ
ประยุกต์ใช้หลักมนุษยสัมพันธ์เชิงพุทธในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเทิง
จังหวัดเชียงราย” พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อการประยุกต์ใช้หลักมนุษยสัมพันธ์เชิงพุทธในการ
บริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย โดยจำแนกตามสถานภาพ
ส่วนบุคคล คือ เพศ อายุ การศึกษา อายุการทำงาน รายได้ต่อเดือน และสถานที่ทำงาน พบว่า
บุคลากรที่มีอายุการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน และบุคลากรที่มีสถานที่ทำงานต่างกัน
มีความคิดเห็นแตกต่างกัน สำหรับสถานภาพส่วนบุคคลที่เหลือไม่มีผลต่อความคิดเห็นของบุคลากร
จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย, ปัญหาและอุปสรรคต่อการประยุกต์ใช้หลักมนุษยสัมพันธ์เชิงพุทธในการ
บริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย พบว่า ปัจจุบัน อบต. มี
ภารกิจรับผิดชอบมากขึ้น จึงมีหลายกอง หลายแผนก ซึ่งทำให้ขาดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และช่วยเหลือ
ซึ่งกันและกัน เพราะมองว่ามีไขหนารับผิดชอบของตน และยังขาดความสามัคคีเห็นแก่ประโยชน์ส่วน
ตนมากกว่าส่วนรวม และมีการใช้ระบบอุปถัมภ์ จึงทำให้มีการใช้วาทะที่ไม่สุภาพต่อเพื่อนร่วมงาน
เพราะถือว่าตนมีความใกล้ชิดกับผู้บริหาร และผู้บริหารหรือหัวหน้าใช้วาทะที่ไม่ไพเราะต่อผู้ปฏิบัติงาน
เจ้าหน้าที่ไม่มีเวลาออกบำเพ็ญประโยชน์ เพราะต้องทำงานตามเวลาราชการความตั้งใจในการ
ช่วยเหลืองานส่วนรวมยังมีน้อย, ข้อเสนอแนะต่อการประยุกต์ใช้หลักมนุษยสัมพันธ์เชิงพุทธในการ
บริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย พบว่า ควรให้มีการอบรมเพื่อ
ละลายพฤติกรรม ทัศนคติ และแนวคิดที่ไม่เกิดประโยชน์ต่อองค์กร และปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม
เพื่อให้เกิดความสามัคคีในการทำงาน รวมถึงปรับความเข้าใจกันในองค์กร เพื่อให้บุคลากรช่วยเหลือ
ซึ่งกันและกันในการทำงาน โดยคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดขององค์กรเป็นหลัก และควรมีการใช้วาทะ
ที่สุภาพต่อเพื่อนร่วมงาน ควรจัดโครงการออกปฏิบัติงานนอกสถานที่ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้บำเพ็ญ
สาธารณประโยชน์ และควรออกเป็นข้อบังคับ/ระเบียบ ในการปฏิบัติงานร่วมกันให้เป็นรูปธรรม
เพื่อให้ทุกคนปฏิบัติงานร่วมกันอย่างสามัคคี^{๑๘}

พระดณัย อนาวีโล (บุญสาร) ได้ศึกษาเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมใน
สถานศึกษา: กรณีศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาจังหวัดนครสวรรค์” พบว่า บุคลิกของผู้บริหารที่ควร

^{๑๗} พระมหาสมัย ฐิตาโก (ทองพัด) “ศึกษาการใช้พุทธธรรมกับการบริหารงานของพระสังฆาธิการที่
ศึกษาสำเร็จ หลักสูตรการบริหารกิจการคณะสงฆ์ จังหวัดเพชรบูรณ์”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*,
(บัณฑิตวิทยาลัย :มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

^{๑๘} พระวีระพงศ์ วีรวัธสารี (เกียรติไพรยศ), “บุคลากรมีความคิดเห็นต่อการประยุกต์ใช้หลักมนุษย
สัมพันธ์เชิงพุทธในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย”, *วิทยานิพนธ์พุทธ
ศาสตรมหาบัณฑิต* (การบริหารจัดการคณะสงฆ์), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,
๒๕๕๗).

ยึดถือเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติ คือ เป็นผู้ที่มีคุณธรรมในการบริหารจัดการและยึดหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยที่คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ดีจะส่งผลทำให้เป็นที่ยอมรับจากบุคลากรทุกฝ่าย ทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพสูง ทำให้บุคลากรมีขวัญกำลังใจที่ดี และผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ สิ่งที่ยุทธศาสตร์ศึกษาต้องการพบเห็นเกี่ยวกับการทำงานของบุคลากรภายในสถานศึกษา คือ บุคลากรมีศรัทธาในวิชาชีพ ตั้งใจสอน มีคุณธรรม มุ่งมั่น ทุ่มเท เสียสละ รักลูกศิษย์เหมือนลูกหลาน และปฏิบัติงานด้วยความเอาใจใส่ ผู้บริหารเห็นความสำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่าสามารถช่วยให้งานสำเร็จและบุคลากรมีความสุขในการทำงานแบบ “ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมปรับปรุงแก้ไข และร่วมภาคภูมิใจ” สิ่งที่ทำให้ผู้บริหารรู้สึกพอใจในการบริหารงานของตน คือ การยึดมั่นในคุณธรรม ให้การสนับสนุนบุคลากรและส่งเสริมการศึกษาของผู้เรียน และจากคำกล่าวที่ว่าผู้บริหารที่ดีจำเป็นต้องมีคุณธรรมควบคู่กับการทำงาน พบว่า ผู้บริหารทุกท่านเห็นด้วย และให้เหตุผลสนับสนุนว่า คุณธรรมเป็นหัวใจสำคัญในการบริหาร สามารถสร้างความศรัทธา และเป็นพื้นฐานที่ทำให้เกิดแห่งความรัก ความสามัคคีในหมู่คณะ หากผู้บริหารมีคุณธรรมประกอบกับการทำงานแล้วย่อมทำให้ครูมีสุขภาพจิตที่ดีและเกิดบรรยากาศในการทำงานอย่างมีความสุขอันจะส่งผลต่อความสามารถในการจัดการเรียนการสอนให้ดีและมีคุณภาพต่อผู้เรียนในที่สุด^{๑๙}

อาภรณ์รัตน์ เลิศไผ่รอด ได้ศึกษาเรื่อง “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการสาธารณะตามหลักสราณียธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกรด จังหวัดนครสวรรค์” พบว่า ในสังคมที่มีการแลกเปลี่ยนสินค้าบริการต่อกันนั้น ได้มีการให้บริการเกิดขึ้นทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งการบริการที่เกิดขึ้นนั้น ต่างก็มีเป้าหมายที่แตกต่างกันออกไปโดยสามารถแบ่งออกได้เป็น ๒ ประเภท คือ ๑) การบริการเชิงธุรกิจ (Business service) เป็นการให้บริการที่มุ่งแสวงหาผลกำไรที่เกิดจากการให้บริการนั้นๆ โดยผู้ให้บริการเป็นผู้ลงทุนในการผลิตสินค้าบริการและมีการคาดหวังผลกำไรเป็นค่าตอบแทนจากการลงทุน ซึ่งส่วนใหญ่ภาคเอกชนจะเป็นผู้ดำเนินการเองเกือบทั้งสิ้นเช่น ธุรกิจโรงแรม ร้านอาหาร สายการบินต้นทุนต่ำร้านค้าปลอดภาษีหรือการนวดแผนโบราณแบบสปา เป็นต้น ๒) การบริการสาธารณะ (Public service) เป็นการให้บริการโดยหน่วยงานของรัฐโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อรักษาผลประโยชน์และสวัสดิภาพของประชาชน เพื่อให้บ้านเมืองเกิดความสงบสุข เช่น การให้ความคุ้มครองเด็กและสตรี การจัดให้มีบริการรถเมล์โดยสารสาธารณะ บริการด้านการแพทย์ ไฟฟ้า น้ำประปา เป็นต้น^{๒๐}

สุมาลี สุขอร่าม ได้ศึกษาเรื่อง “การประยุกต์ใช้พุทธจริยธรรมในการประกอบธุรกิจกรณีศึกษาบริษัทแพร่แลนด์สรรพสินค้าจำกัด นครสวรรค์” พบว่าในการประกอบธุรกิจควรมีหลักในการดำเนินธุรกิจและจริยธรรมธุรกิจเป็นหลักกฎเกณฑ์ในการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมทุกๆ อาชีพ

^{๑๙} พระดณัย อนาวีโล (บุญสาร) “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในสถานศึกษา: กรณีศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ (๒๕๕๔)”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต** (พระพุทธศาสนา), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔).

^{๒๐} อาภรณ์รัตน์ เลิศไผ่รอด, “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการสาธารณะตามหลักสราณียธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกรด จังหวัดนครสวรรค์”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔).

โดยเฉพาะในวงการธุรกิจก็สามารถนำมาใช้ประกอบในการดำเนินธุรกิจได้ ความสำเร็จของธุรกิจต้องมีควบคู่กันไปทั้งด้านกำไรและผู้ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจทั้งปวง ทั้งนี้ต้องมีปริมาณที่พอเหมาะทั้งสองด้าน ไม่มากเกินไปหรือน้อยเกินไป เช่น ปัญหาการเอารัดเอาเปรียบ ปัญหาผลกระทบระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง ปัญหาสิ่งแวดล้อม เป็นต้น จึงเป็นการจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมียจริยธรรมเป็นหลักในการดำเนินธุรกิจ, พุทธจริยธรรมในการประกอบธุรกิจ ที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนา ขึ้นพื้นฐาน ได้แก่ เบญจศีลเบญจธรรม ชั้นกลาง กุศลกรรมบถ และชั้นสูง อริยมรรค โดยมีหลักการพัฒนาธุรกิจคือ หลักทฤษฎีธรรมมีกตละ ๔ โภควิภาคธรรม ๔ สุขของคฤหัสถ์ ๔ สังคัตถ ๔ กุลจิรัฏฐิติธรรม ๔ ปาปนิกังคะ ๓ และอริยทรัพย์ ๗ ส่วนข้อห้ามในการประกอบธุรกิจ ได้แก่ อบายมุข ๖ และมิจฉาวณิชา ๕ ดังที่กล่าวมานี้ เป็นต้น, บริษัทแฟร์แลนด์สรรพสินค้า จำกัด ได้ประยุกต์ใช้พุทธจริยธรรมในการประกอบธุรกิจโดยการนำหลักธรรมมาใช้ในการบริหารงานบุคคลของพนักงาน ตลอดจนส่งเสริมให้ประพฤติตามหลักพุทธจริยธรรม ละเว้นอบายมุข และมิจฉาวณิชา ทำให้พนักงานเกิดความรักในองค์กร ขณะเดียวกันก็ได้บริการแก่ลูกค้าด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่เอารัดเอาเปรียบทำให้ธุรกิจดำเนินอยู่ได้ ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ ที่สำคัญบริษัทได้ทำหน้าที่ในการช่วยเหลือจรรโลงสังคมด้วยการร่วมมือกับชุมชนสร้างสรรค์สังคมรักษาสีสิ่งแวดล้อม และจัดโครงการปฏิบัติธรรมสำหรับบุคคลทั่วไป เป็นการคืนกำไรให้กับสังคมด้วย^{๒๑}

ภาส ภาสัทธา ได้ศึกษาเรื่อง “การบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการด้านความโปร่งใสขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น” พบว่าภาพปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านความโปร่งใส ด้านการนำหลักนิธธรรมมาปฏิบัติเพื่อสร้างความโปร่งใสในการบริหารงาน ประกอบด้วย ๓ ประเด็นสำคัญ คือ ๑) กฎเกณฑ์ ๒) ระเบียบ ๓) กฎหมาย ในการบริหารงานและการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารงานและบุคลากร ด้านการนำการมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความโปร่งใสในการบริหารงาน ประกอบด้วย ๓ ประเด็นสำคัญ คือ ๑) ร่วมคิด ๒) ร่วมทำ ๓) ร่วมตรวจสอบ ในการบริหารงานและการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารและบุคลากร ด้านการนำความรับผิดชอบมาปฏิบัติเพื่อสร้างความโปร่งใสในการบริหารงาน ประกอบด้วย ๓ ประเด็นสำคัญ คือ ๑) ความรับผิดชอบต่อตนเอง ๒) ความรับผิดชอบต่อชุมชนท้องถิ่น ๓) ความรับผิดชอบต่อสังคม ในการบริหารงานและการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารและบุคลากร ๒. ด้านการนำหลัก หิริ โอตตัปปะ กับหลักธรรมมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติเพื่อสร้างความโปร่งใสในการบริหารงาน คือ ๑) ความละเอียดต่อการกระทำสิ่งผิด ๒) ความเกรงกลัวต่อการกระทำผิด ในการนำหลักธรรม อปรีหานิยธรรม ๗ กับหลักธรรมมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติเพื่อสร้างความโปร่งใสในการบริหารงาน คือ ๑) หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ ๒) พร้อมเพรียงกันประชุมพร้อมเพรียงกันเลิกประชุม พร้อมเพรียงกันทำกิจที่พึงทำ ๓) ไม่บัญญัติสิ่งที่มีได้บัญญัติไว้ ไม่ล้มล้างสิ่งที่บัญญัติไว้ ๔) ท่านเหล่าใดเป็นผู้ใหญ่ในชุมชน (ชาววัชชี) เคารพนับถือท่านเหล่านั้น เห็นถ้อยคำของท่านว่าเป็นสิ่งอันควรรับฟัง ๕) บรรดากุลสตรี กุลกุมารีทั้งหลาย ให้อยู่ดีโดยมิถูกข่มเหง หรือฉุดคร่าขึ้นใจ ๖) เคารพสักการบูชาเจดีย์ ๗) จัดให้ความอารักขา คุ่มครอง ป้องกัน อันชอบธรรมแก่พระอรหันต์ทั้งหลาย เพื่อให้เกิดแนวทางอันดีงาม ใน

^{๒๑} สุมาลี สุขอร่าม, “การประยุกต์ใช้พุทธจริยธรรมในการประกอบธุรกิจกรณีศึกษาบริษัทแฟร์แลนด์สรรพสินค้าจำกัด นครสวรรค์”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พระพุทธศาสนา), บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔).

การบริหารงานและการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารและบุคลากร และในด้านการนำหลักพุทธธรรม บูรณาการกับหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติเพื่อสร้างความโปร่งใสในการบริหารงาน ตามหลักพุทธธรรม มีหลักพุทธธรรมที่มีความเหมาะสมและครอบคลุมในการนำมาบริหารทั้งในระดับ บุคคล ด้วยการนำหลักโลกบาลธรรมอันเป็นหลักธรรมที่เป็นเครื่องเตือนตนเองให้คิดดี ปฏิบัติดี และการนำหลักอปริหานิยธรรม ๗ อันเป็นการหลักธรรมในการทำงานร่วมกันด้วยความสามัคคีเคารพให้ เกียรติซึ่งกันและกัน และเมื่อมีการนำมาบูรณาการกับธรรมาภิบาล ด้วยหลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม และหลักความรับผิดชอบ เพื่อสร้างความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ ๓. การบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการด้านความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการ นำหลักพุทธธรรมบูรณาการร่วมกับหลักธรรมาภิบาลทำให้ได้รูปแบบในการบริหารจัดการขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ๓ รูปแบบหลัก ประกอบด้วย รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความ โปร่งใส ในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านนิติธรรม ด้านการมีส่วนร่วมในด้านความ รับผิดชอบ รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นในด้านนิติธรรม ในด้านการมีส่วนร่วม ในด้านความรับผิดชอบ และรูปแบบการ บูรณาการ หลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านนิติธรรม ในด้าน การมีส่วนร่วมในด้านความรับผิดชอบ โดยนำรูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมและ หลักธรรมาภิ บาลในงานบริหาร บริการ และงานสนับสนุนเพื่อความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ การบูรณาการครบถ้วน และมีความเหมาะสมในการนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหาร และบุคลากร เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป^{๒๒}

สุรัตน์ มุ่งอิงกลาง ได้ศึกษาเรื่อง “การศึกษาคุณธรรมตามแนวพุทธธรรมของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา” พบว่า ๑) คุณธรรม ตามแนวพุทธธรรมในการครองตน ครองคนและครองงานของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ตามทัศนะของ ครูฝ่ายกิจการ นักเรียน ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ด้านที่มีระดับ ค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ คุณธรรมในการครองตน รองลงมาคือคุณธรรมในการครองคน และคุณธรรม ในการครองงาน ๒) การเปรียบเทียบคุณธรรมตามแนวพุทธธรรมในการครองตน ครอง คน และ ครองงาน ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด นครราชสีมา ตามทัศนะของครูฝ่ายกิจการนักเรียน ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน โดยรวม และรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และ ๓) ความสัมพันธ์ระหว่าง คุณธรรมตามแนวพุทธธรรมในการครองตน ครองคน และครองงานของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับ คุณธรรมตามแนวพุทธธรรมในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และเมื่อพิจารณา

^{๒๒} ภาส ภาสสัทธา, “การบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการด้านความโปร่งใสขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต* (รัฐประศาสนศาสตร์), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘).

ความสัมพันธ์เป็นรายคู่ ของคุณธรรมตามแนวพุทธธรรมทั้งสามด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์ในเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ทุกคู่^{๒๓}

ไพวัลย์ พรหมนา ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการบริหารงานตามหลักพุทธธรรมของสถานีดารวจเพื่อประชาชน” พบว่าสภาพปัจจุบันที่แท้จริงในการบริหารงานของสถานีดารวจเพื่อประชาชน พบว่า สภาพทั่วไปของการให้บริการประสบปัญหาด้วยอัตรากำลังไม่เพียงพอ จึงทำให้การให้บริการไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน และด้วยบุคลากรที่ไม่พร้อมให้บริการของเจ้าหน้าที่ตำรวจและสภาพแวดล้อม ด้วยความไม่พร้อมทั้งสถานที่และเทคโนโลยี ขาดประสิทธิภาพการบริหารที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ขาดความน่าเชื่อถือต่อการเลือกปฏิบัติด้วยความยุติธรรมทางอาญา ทำให้สภาพปัญหา ไม่ได้รับการแก้ไขตามความคาดหวังของประชาชน ที่ต้องการให้เจ้าหน้าที่ตำรวจออกตรวจตรา เพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ปัญหาของการจราจรก็เป็นส่วนต่อการปฏิบัติการ ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ขาดการเชื่อมโยงสภาพที่แท้จริง เพื่อเตรียมการพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน, วิเคราะห์ปัญหาในการบริหารงานของสถานีดารวจเพื่อประชาชน พบว่า สภาพสถานีดารวจที่เก่าและทรุดโทรม สะท้อนให้เห็นว่าขาดการดูแลบำรุงรักษา มีคดีอาชญากรรม เพราะความอ่อนแอของระบบราชการและระบบการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่เป็นธรรม การแพร่ระบาดของยาเสพติด การทำร้ายร่างกาย โจรกรรมทรัพย์สินต่างๆ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนไม่ได้รับการบริการที่ดีจากตำรวจที่มีคุณภาพ โอโง่งเต็มไปด้วยเครื่องมือที่ทันสมัย หากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ยังไม่สามารถบริหารจัดการทรัพยากรของสถานีดารวจต่าง ๆ ให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกัน เช่น ในปัจจุบัน ก็คงจะมีแต่ประชาชนในเมืองใหญ่เท่านั้นที่มีสิทธิที่จะได้รับการบริการที่ดีและมีคุณภาพ, แนวทางการพัฒนาการบริหารงานสถานีดารวจเพื่อประชาชนตามหลักพุทธธรรมจะได้แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานีดารวจเพื่อประชาชน งานด้านบริหารและการบริการประยุกต์ใช้กับหลักสังคหวัตถุ การอำนวยการ ความยุติธรรมทางอาญา ประยุกต์ใช้กับอคติ ๔ การรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินประยุกต์ใช้กับหลักฆราวาสธรรม การควบคุมและจัดการจราจรประยุกต์ใช้กับหลักสราณียธรรม และการบริหารและพัฒนาบุคคลประยุกต์ใช้กับหลักสัปปริสธรรมซึ่งผู้บริหารระดับสูงของสถานีดารวจเพื่อประชาชน ควรจะมีวิสัยทัศน์การวางแผนแนวทางปฏิบัติตามแผนงาน ขั้นตอน และกระบวนการทำงานได้จากแผน กำหนดทิศทางการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานีดารวจ^{๒๔}

ทิพวรรณ สุธานนท์ ได้ศึกษาเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขของผู้สูงอายุ” พบว่าผู้สูงอายุมีสภาพปัญหา ๔ ด้าน คือ (๑) ด้านร่างกาย (๒) ด้านจิตใจ (๓) ด้านสังคมและการอยู่ร่วมกัน (๔) ด้านเศรษฐกิจและรายได้ สำหรับ ผู้สูงอายุกลุ่มตัวอย่าง ก็มีอาการของโรคต่างๆ ที่พบในวัยสูงอายุ แต่ส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพที่กระฉับกระเฉง ไม่ปรากฏปัญหาอารมณ์ทางลบ เช่น อารมณ์เหงา เศร้า เบื่อหน่าย ว้าวุ่น และมีความสามารถในการพึ่งตนเองได้เป็น

^{๒๓} สุรัตน์ มุ่งอิงกลาง, “การศึกษาคุณธรรมตามแนวพุทธธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา”, **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, ๒๕๔๔).

^{๒๔} ไพวัลย์ พรหมนา, “การพัฒนาการบริหารงานตามหลักพุทธธรรมของสถานีดารวจเพื่อประชาชน”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕).

อย่างดี จากการศึกษาหลักพุทธธรรมสำหรับการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุพบว่า หลักธรรมที่นำมาใช้ มีดังนี้ (๑) ด้านร่างกาย ได้แก่ หลักอริยสัจ ๔ ไตรลักษณ์ ชั้นธ ๕ และหลักอายุวัฒนธรรม (๒) ด้านจิตใจ ได้แก่ บุญกิริยาวัตถุ ๓ อิทธิบาท ๔ สติปัฏฐาน ๔ และมรณสติ (๓) ด้านสังคม ได้แก่ โลกธรรม ๘ พรหมวิหาร ๔ กัลยาณมิตตตา ขันติและโสรัจจะ (๔) ด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ละเว้นอบายมุข ทิฐฐัมมิกัตถประโยชน์ และสันโดษ, ผลที่ได้รับจากงานวิจัยนี้ คือ การเข้าใจความจริงของชีวิต มีศีลธรรมเป็นพื้นฐาน ทานอาหารแต่พอดี อาศัยอยู่ในที่ที่เหมาะสม ออกกำลังกายเป็นประจำ ทำบุญให้ทานอยู่เสมอ การทำบุญเป็นเหตุให้ความทุกข์ลดลงได้ การทำบุญเป็นเหตุให้จิตใจสงบ และมีสมาธิ.^{๒๕}

สมโภช ศรีพันธ์ ได้ศึกษาเรื่อง “ศึกษาวิเคราะห์เศรษฐศาสตร์ตามแนว พระไตรปิฎก” พบว่า เศรษฐศาสตร์มีแนวความคิดว่ามนุษย์เป็นศูนย์กลางของจักรวาล จึงสามารถกำหนดจริยธรรมของตนเองได้อย่างเสรี ธรรมชาติแวดล้อมอยู่ภายใต้การยึดครองของมนุษย์ แต่เศรษฐศาสตร์ตามแนวพระไตรปิฎกเกิดจากความว่างจากการมีตัวตน ที่มีผลมาจากการ ผูกพันตนเองเพื่อยังรู้ธรรมชาติที่แท้จริง ได้รู้ว่ามีมนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ ระบบ เศรษฐกิจตามแนวพระไตรปิฎกบางกรณีก็แตกต่างกับตะวันตกอย่างเห็นได้ชัด คือ ความสุขเกิด จากการให้เปล่า เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดียิ่งขึ้นไปซึ่งไม่มีการประเมินว่าขาดทุนหรือกำไรทาง วัตถุแต่อย่างใด ส่วนเกินที่เขากลับไปให้แก่สาธารณชนมีค่ามากกว่าการยึดครองแต่ผู้เดียว วิธีการ ของพระพุทธานุศาสนาสอดคล้องกลมเกลียวกับบุคคล ระบบสังคม และธรรมชาติ^{๒๖}

เพ็ญญา พิลิก ได้ศึกษาเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการบริหารสถานศึกษา : กรณีศึกษาผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๔๒ (การบริหารการศึกษา)” พบว่า ๑). ผู้บริหารสถานศึกษามีการนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษา และใช้เป็นตัวขับเคลื่อนที่จะนำพาตนเองและผู้ใต้บังคับบัญชาให้เป็นบุคคลที่มีคุณธรรม ได้แก่หลักสัปปริสธรรม๗ในด้านการครองตนหลักสังคหวัตถุ๔ในด้านการครองคนและหลักอิทธิบาท๔ในด้านการครองงาน ๒).ความคิดเห็นต่อการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาพบว่า ผู้บริหารมีการประยุกต์ใช้หลักสัปปริสธรรม ๗ ในด้านการครองตนหลักสังคหวัตถุ ๔ ในด้านการครองคน และหลักอิทธิบาท ๔ ในด้านการครองงาน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($x = 4.19$) ปัญหา อุปสรรคของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการบริหารสถานศึกษาในภาพรวมเป็นไปด้วยความเรียบร้อย แต่ยังคงมีบางสถานศึกษาที่ประสบกับปัญหาต่างๆ คือ ๑) ความรู้สึกท้อแท้และเบื่อหน่ายเมื่อเผชิญปัญหาต่างๆ ทำให้ขาดความละเอียดรอบคอบในการวิเคราะห์ปัญหาหรือสถานการณ์ต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ ๒) บุคลากรในสถานศึกษาไม่ยอมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเนื่องจากความเคยชินที่ได้รับและ๓)ผู้ใต้บังคับบัญชาบางคน

^{๒๕}ทิพวรรณ สุธานนท์, “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขของผู้สูงอายุ”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓).

^{๒๖}สมโภชศรีพันธ์, “ศึกษาวิเคราะห์เศรษฐศาสตร์ตามแนวพระไตรปิฎก”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต** (ปรัชญา), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๖).

ขาดจรรยาบรรณในวิชาชีพ ขาดคุณธรรมตามหลักพุทธธรรมจึงทำให้ไม่ตั้งใจในการทำงาน และบางคนยังไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่และภาระงานของตน^{๒๗}

จากการศึกษาเอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า มีประเด็นที่เกี่ยวกับการนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารชีวิต บริหารอาชีพ และบริหารกิจการต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับบริบทในปัจจุบัน แต่ยังไม่พบว่ามีท่านใดได้กล่าวถึงหรือทำวิจัยเกี่ยวกับการนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้กับธุรกิจบริการอู่ซ่อมรถยนต์ ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาเรื่อง **“การแก้ปัญหาและส่งเสริมธุรกิจบริการอู่ซ่อมรถยนต์เชิงพุทธ : กรณีศึกษา อู่ซ่อมรถยนต์ในเขตอำเภอเชียงในจังหวัดอุบลราชธานี”** เพื่อค้นคว้าหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาซึ่งมีมากมายถึง ๘๔,๐๐๐ พระธรรมขันธ์ มีหลักธรรมใดบ้างที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับแนวทางการดำเนินธุรกิจบริการ อันจะเกิดประโยชน์เกื้อกูลแก่ธุรกิจบริการอู่ซ่อมรถยนต์ส่งผลให้ดำเนินไปสู่วิถีที่ดีงาม โดยเฉพาะผู้ให้บริการที่มีหลักธรรมประจำใจจะส่งเสริมประสิทธิภาพในการให้บริการมากยิ่งขึ้นตามคุณลักษณะของหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ผู้รับบริการก็จะเกิดความมั่นใจและไว้วางใจในการให้บริการของอู่ซ่อมรถยนต์นั้นๆ อันจะประสานผลประโยชน์ทั้งในส่วนของผู้ให้บริการและผู้รับบริการได้อย่างมีเสถียรภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาดังกล่าว จะส่งผลให้สังคมธุรกิจบริการอู่ซ่อมรถยนต์ เห็นคุณค่าของหลักธรรมที่นำมาประยุกต์ใช้เป็นแนวประพฤติปฏิบัติในการให้บริการเป็นตัวช่วยประสานและรักษาน้ำใจของทั้งผู้ให้บริการและผู้รับบริการไว้ด้วยเมตตาริจิตอันเกื้อกูลต่อกัน ซึ่งจะทำให้สังคมธุรกิจบริการเกิดความร่มเย็นเป็นสุข เป็นแบบอย่างอันดีงามแก่ผู้ประกอบการในสาขาวิชาชีพอื่นๆ อีกเป็นอันมาก และการประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนากับธุรกิจบริการอู่ซ่อมรถยนต์ จะเป็นอีกหนึ่งตัวแปรขององค์ความรู้ จากการที่ได้ศึกษา หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา อันเป็นแนวทางในการประกอบธุรกิจอู่ซ่อมรถยนต์ ที่เหมาะสมกับ สภาพสังคมปัจจุบัน ซึ่งส่งผลทำให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขและมีประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจบริการต่อไป ทั้งนี้จะทำการศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่นำไปประยุกต์ใช้กับธุรกิจบริการอู่ซ่อมรถยนต์นั้น ว่ามีหลักธรรมใดบ้าง มีหลักการในการนำไปประยุกต์ใช้อย่างไร และได้ผลอย่างไร แล้วมีประสิทธิภาพอำนวยความสะดวกต่อผู้ให้บริการและผู้รับบริการมากน้อยเพียงใด เพื่อจะได้นำผลการวิจัยที่ได้นี้ ไปเป็นแนวทางในการดำเนินธุรกิจบริการอู่ซ่อมรถยนต์ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังสามารถนำผลวิจัยนี้ไปใช้เป็นข้อมูลทางวิชาการอันจะเกิดประโยชน์ต่อองค์กรพระพุทธศาสนา และผู้สนใจศึกษาต่อไป

๑.๗ วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยภาคสนามในพื้นที่อำเภอเชียงใน จังหวัดอุบลราชธานี โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ๕ ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

^{๒๗} ใญ่ณภา พิลึก, “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการบริหารสถานศึกษา : กรณีศึกษาผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๔๒ (การบริหารการศึกษา)”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต** (การบริหารจัดการคณะสงฆ์), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗).

๑.๗.๑ ขั้นกำหนดกรอบในการวิจัย

เมื่อได้ประเด็นในการวิจัยแล้ว ได้นำประเด็นมาสร้างเป็นหัวข้อและวัตถุประสงค์ จากนั้นจึงได้นำวัตถุประสงค์มาจัดโครงสร้างของเนื้อหาในสารบัญชั้คร่าว โดยได้กำหนดกรอบเนื้อหาในการวิจัยออกเป็น ๓ ส่วน ได้แก่

๑) ศึกษาสภาพปัญหาการประกอบธุรกิจบริการอยู่ซ่อมรถยนต์ ในเขตอำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี

๒) ศึกษาหลักพุทธธรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ เพื่อแก้ปัญหาและส่งเสริมธุรกิจบริการอยู่ซ่อมรถยนต์

๓) ศึกษาการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมกับธุรกิจบริการอยู่ซ่อมรถยนต์ ในเขตอำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี เป็นกรอบเนื้อหาหลักในการวิจัยครั้งนี้

๑.๗.๒ ขั้นศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลเอกสาร

ขั้นตอนการศึกษาค้นคว้าเอกสารและรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องใช้วิธีการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นที่กำหนดไว้ในกรอบการวิจัย โดยศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลเอกสารปฐมภูมิจากพระไตรปิฎกฉบับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๓๙ ส่วนข้อมูลทุติยภูมิ คือ การศึกษาเอกสาร ตำรา คัมภีร์ หนังสือ บทความ วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการวิจัยโดยอาศัยแหล่งข้อมูลจากหอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี, หอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น, หอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา, หอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, หอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, หอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, และแหล่งข้อมูลอื่นๆ เป็นต้น จากนั้นจึงนำข้อมูลเอกสารมาเขียนวิทยานิพนธ์ในบทที่ ๒ เพื่อให้เข้าใจแนวคิดเกี่ยวกับธุรกิจการบริการรวมทั้งหลักธรรมที่เกี่ยวกับการบริการ

๑.๗.๓ ขั้นการเก็บข้อมูลภาคสนาม

การเก็บข้อมูลภาคสนามมุ่งเน้นหาข้อมูลจากพื้นที่วิจัย โดยจำแนกการเก็บข้อมูลออกเป็น ๒ ส่วน คือ

ก) การเก็บข้อมูลในพื้นที่วิจัยจากกลุ่มเป้าหมายผู้ปฏิบัติการ ได้แก่ กลุ่มเจ้าของผู้ประกอบการอยู่ซ่อมรถยนต์ กลุ่มช่างหรือพนักงานในอยู่ซ่อมรถยนต์ และกลุ่มลูกค้าที่มาใช้บริการในอยู่ซ่อมรถยนต์

ข) กลุ่มประชากรที่ให้ข้อมูลเชิงวิชาการ จำนวน ๒ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มพระสงฆ์ โดยจะเก็บข้อมูลทางด้านธรรมะ และกลุ่มนักวิชาการที่มีความรู้ทางธุรกิจ

โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

๑) สำรวจสถานบริการอยู่รถยนต์ที่จะใช้เก็บข้อมูลในการวิจัย

๒) ขออนุญาตเจ้าของอยู่รถยนต์เพื่อเก็บข้อมูลทำวิจัย

๓) กำหนดประเด็นที่จะเก็บข้อมูลในพื้นที่วิจัย

๔) สร้างเครื่องมือและตรวจสอบเครื่องมือ คือ สร้างแบบสัมภาษณ์ที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย กำหนดประเด็นคำถามในแบบสัมภาษณ์ให้สอดคล้องกับเนื้อหา โดยใช้ภาษาและเนื้อหาที่เหมาะสมกับประชากรกลุ่มเป้าหมาย จากนั้นจึงนำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญช่วยตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสม แล้วจึงนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องต่อไป

๕) ทำหนังสือนัดหมายกลุ่มเป้าหมายเพื่อเก็บข้อมูลในการวิจัย

๖) จัดเตรียมเครื่องมือที่จำเป็นต้องใช้ให้พร้อม เช่น เครื่องบันทึกเสียง แบบสัมภาษณ์ กล้องถ่ายรูป และสมุดบันทึกการสังเกต เป็นต้น

๗) ลงมือเก็บข้อมูลในพื้นที่วิจัยและประชากรกลุ่มเป้าหมาย

๘) รวบรวมข้อมูลทั้งหมด

๙) ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของข้อมูล

๑๐) จัดระเบียบข้อมูลเพื่อให้ง่ายต่อการนำไปใช้

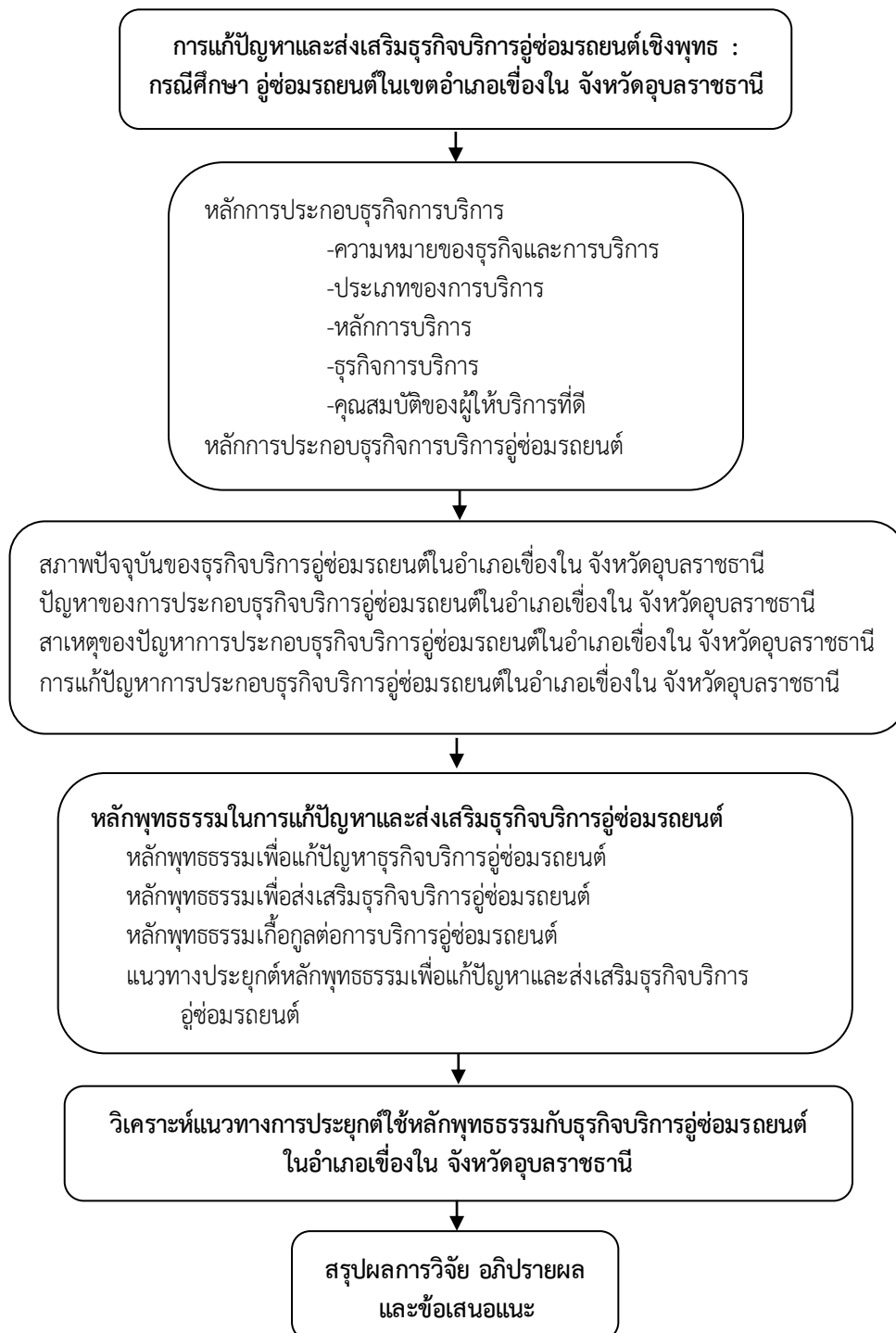
๑.๗.๔ ชั้นวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลเอกสารและข้อมูลภาคสนามมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหา การเปรียบเทียบอธิบายความให้เห็นข้อเท็จจริง และเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของเนื้อ เพื่อตอบโจทย์เนื้อหาตามวัตถุประสงค์โดยมุ่งวิเคราะห์การประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนากับธุรกิจการบริการอยู่ซ่อมรถยนต์เป็นประเด็นหลักในการศึกษา

๑.๗.๕ เรียบเรียงข้อมูลและเขียนวิทยานิพนธ์

นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มาเรียบเรียงโครงสร้างเนื้อหาตามวัตถุประสงค์และกรอบการวิจัย จากนั้นลงมือเขียนวิทยานิพนธ์พร้อมทั้งปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษา และนำข้อมูลทั้งหมดมาสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ จากนั้นจึงสอบป้องกันวิทยานิพนธ์ รวมทั้งนำเสนอผลการวิจัยต่อสาธารณะต่อไป

๑.๘ กรอบแนวคิดในการวิจัย



๑.๙ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๙.๑ ทำให้เข้าใจสภาพปัญหาของการประกอบธุรกิจบริการอยู่ซ่อมรถยนต์ ในเขตอำเภอ
เขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี

๑.๙.๒ ทำให้เข้าใจหลักพุทธธรรมในการแก้ปัญหาและส่งเสริมธุรกิจบริการอยู่ซ่อมรถยนต์

๑.๙.๓ ได้แนวทางการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมกับธุรกิจบริการอยู่ซ่อมรถยนต์ ในเขต
อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี